

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych
Dyrektor
Eliza Wiśniewska

DUS-III.055.4.2025.WB

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) zawiadamia, że petycja Związku Żołnierzy Wojska Polskiego z dnia 2 kwietnia 2025 r. w sprawie zwolnienia z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy powołanych do służby przed dniem 2 stycznia 1999 r. posiadających ustalone prawo do emerytury lub renty, podejmujących pracę po zwolnieniu ze służby - została rozpatrzona negatywnie.

Uzasadnienie

W swojej petycji datowanej na 2 kwietnia 2025 r. Związek wnosi (pkt 3 i 4, ppkt 1) o zmianę przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - w taki sposób, aby żołnierze zawodowi i funkcjonariusze powołani do służby przed dniem 2 stycznia 1999 r., posiadający ustalone prawo do emerytury lub renty, podejmujący pracę po zwolnieniu ze służby byli zwolnieni z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Kwestia obowiązku ubezpieczeń społecznych została uregulowana w art. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350 z późn. zm). Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 i 4 w związku z art. 12 ust. 1 cytowanej ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są m.in.:

- 1) pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów;
- 2) osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi.

Pracownik podlega ubezpieczeniom społecznym bez względu na wymiar czasu pracy, czas trwania umowy, status emeryta lub rencisty. Osoby będące zleceniobiorcami, mające ustalone prawo do emerytury lub renty podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu, jeżeli równocześnie nie pozostają w

stosunku pracy. Zbiegi tytułów do objęcia ubezpieczeniami społecznymi rozstrzygane są na podstawie art. 9 cytowanej ustawy.

Przepisy art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stoją przy tym na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych w zakresie warunków objęcia systemem ubezpieczeń społecznych i obowiązku opłacania składek. Obowiązujące przepisy ustawowe nie różnicują zatem ubezpieczonych w zależności od wieku, posiadanego statusu czy uprawnień i w konsekwencji nie wyłączają z obowiązku ubezpieczeń społecznych osób zatrudnionych, które posiadają ustalony decyzją ZUS status emeryta lub rencisty albo nabyły uprawnienia do świadczeń emerytalnych z resortowych systemów zaopatrzenia emerytalnego tzw. „służb mundurowych”.

Będąc przedmiotem wystąpienia Związku kwestia ustawowych obowiązków składkowych pracujących emerytów i rencistów była przedmiotem oceny ze strony Trybunału Konstytucyjnego, który niejednokrotnie wyjaśniał, że istnienie tego obowiązku nie narusza zasad określonych w Konstytucji. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego (np. wyrok z dnia 4 grudnia 2000 r. K 9/2000) obowiązkowe ubezpieczenie emerytów i rencistów kontynuujących określoną aktywność zawodową (zarobkową) - usprawiedliwia także konieczność realizacji konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego. Trybunał wskazał przy tym także, że nie ma powodu, dla którego osiągnięcie wieku emerytalnego, czy pobieranie określonych świadczeń miałyby rodzić przywileje na rynku pracy, naruszając zasady równej konkurencji na tym rynku.

Dążenie do zapewnienia wszystkim jednakowego dostępu do miejsc pracy może uzasadniać egzekwowanie takich samych warunków zatrudnienia również w stosunku do osób mających już ustalone prawo do emerytury lub renty. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego regulacja nakładająca obowiązek ubezpieczenia emerytów i rencistów zarobkujących w ramach określonego stosunku prawnego niewątpliwie skutkuje równomiernym obciążeniem finansowym pracodawców, a tym samym stwarza równe szanse zatrudnienia. Z tego punktu widzenia wspomniana regulacja stanowi realizację zasady sprawiedliwości społecznej. Rozwiązanie zwalniające ubezpieczonych i pracodawców z obowiązku opłacania składek za zatrudnionych emerytów lub rencistów naruszałoby zasady sprawiedliwości społecznej, w tym także naruszałoby równe warunki konkurencji rynkowej.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego - cechą charakterystyczną ubezpieczenia społecznego jest rozłożenie ciężaru świadczeń na szerszą zbiorowość osób objętych jego zakresem. Usprawiedliwione jest zatem nałożenie obowiązku ubezpieczenia nawet w sytuacji, gdy dalsze opłacanie składek nie zawsze znajdzie odzwierciedlenie w zwiększonej wysokości przysługującego świadczenia.

Obowiązkowe ubezpieczenie osób, które osiągnęły lub nawet przekroczyły ustawowy wiek emerytalny, kontynuujących określoną aktywność zarobkową - jest zatem istotne ze względu na konieczność równego traktowania wszystkich osób zatrudnionych i ubezpieczonych oraz ze względu na systemową konieczność uczestniczenia wszystkich ubezpieczonych - poprzez opłacanie składek - w tworzeniu środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z którego wypłacane są na bieżąco emerytury, renty i zasiłki dla wszystkich świadczeniobiorców ZUS.

W przekonaniu Departamentu istnieją przesłanki do utrzymania obowiązku odprowadzania składek emerytalnych od przychodów emerytów mundurowych (z tytułu wykonywania pracy), chociaż nie jest z nim związany obowiązek wypłaty świadczenia emerytalnego z systemu powszechnego.

Za takim stanowiskiem w tej kwestii przemawia publicznoprawny (a nie prywatnoprawny) charakter składki na ubezpieczenie emerytalne, potwierdzony zarówno orzecznictwem Sądu Najwyższego, jak i Trybunału Konstytucyjnego. W wyroku z dnia 4 listopada 2015 r.

(sygn. akt K 1/14), Trybunał zaakceptował i przytoczył m. in. wyrok SN z dnia 4 czerwca 2008 r. (sygn. akt II UK 12/08)¹⁰, dotyczący charakteru składki na ubezpieczenie emerytalne. Podkreślono w nim mianowicie, że „system emerytalny oparty na zasadach ubezpieczeniowych charakteryzuje się przymusem ubezpieczenia społecznego związanym ściśle z obowiązkiem odprowadzania składek, a powstający z mocy przepisów ustawy systemowej stosunek ubezpieczenia społecznego ma charakter publicznoprawny. Inaczej rzecz ujmując, środki na ubezpieczenie społeczne, w szczególności emerytalne, są i będą przeznaczane na wypłatę świadczeń dla innych podmiotów, aniżeli ich płatnik i w tym znaczeniu są środkami publicznymi, podlegającymi ściągnięciu oraz zabezpieczeniu na zasadach dotyczących składek na ubezpieczenia społeczne”.

Regulacje ustawowe dotyczące warunków podlegania powszechnemu systemowi ubezpieczeń społecznych zawarte w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - nie mogą ustanawiać wyjątków wynikających ze specyficznych uregulowań zawartych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym „służb mundurowych” - ponieważ systemy zaopatrzenia emerytalnego są systemami odrębnymi od systemu powszechnego. System zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy służb mundurowych (w tym żołnierzy zawodowych) jest systemem autonomicznym w stosunku do systemu ubezpieczeń społecznych. Wynika to ze szczególnego tytułu uprawnienia, jakim jest służba, a nie praca, oraz ze względu na brak jakiegokolwiek udziału uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych w ponoszeniu kosztów tych świadczeń.

Podsumowując należy stwierdzić, że art. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w powiązaniu z ogólnymi, konstytucyjnymi normami dotyczącymi równości – ustanawia zasadę równości wszystkich ubezpieczonych i płatników składek w zakresie obowiązku ubezpieczenia i opłacania składek do ZUS. Jednocześnie są to zasady określone w przestrzeni wyznaczonej przez normy obowiązującej Konstytucji, zasadę sprawiedliwości społecznej oraz konstytucyjne prawo do zabezpieczenia społecznego.

Jednocześnie należy wskazać, że kwestie uregulowań dotyczących zasad zaliczania cywilnych okresów ubezpieczenia na prawo i wysokość emerytur i rent z systemów zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy innych służb – należą do zakresu właściwości Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Problematyka łączenia prawa do resortowego zaopatrzenia emerytalno-rentowego z prawem do świadczeń z cywilnego systemu powszechnego jest przedmiotem analiz ze strony właściwych resortów.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Eliza Wiśniewska

Dyrektor

Departamentu Ubezpieczeń Społecznych

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Załącznik: Klauzula dotycząca przetwarzania danych osobowych przez MRPiPS.

Klauzula informacyjna dot. przetwarzania danych osobowych w zakresie kierowanej do MRPiPS korespondencji (dane zebrane od osoby, której dotyczą) Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/W poniżej przekazuję następujące informacje:	
TOŻSAMOŚĆ ADMINISTRATORA	Administratorem danych osobowych jest Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z siedzibą w Warszawie przy ul. Nowogrodzkiej 1/3/5, 00-513 Warszawa.
DANE KONTAKTOWE ADMINISTRATORA	Z administratorem danych można się skontaktować poprzez adres mailowy: info@mriips.gov.pl , lub pisemnie na adres siedziby administratora.
DANE KONTAKTOWE INSPEKTORA OCHRONY DANYCH	Z Inspektorem Ochrony Danych można się kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych w szczególności w zakresie korzystania z praw związanych z ich przetwarzaniem poprzez adres mailowy: iodo@mriips.gov.pl lub pisemnie na adres siedziby administratora.
CELE PRZETWARZANIA I PODSTAWA PRAWNA	Pani / Pana dane będą przetwarzane w celu rozpatrzenia przesłanej do MRPiPS korespondencji. Podstawą prawną przetwarzania danych jest art. 6 ust. 1 lit. e RODO.
ODBIORCY DANYCH	Pani/Pana dane osobowe mogą być przekazywane podmiotom przetwarzającym dane osobowe na zlecenie administratora, a także innym podmiotom na podstawie obowiązujących przepisów (przykład: sądowni, Policji, instytucjom kontrolnym, podmiotom lub osobom fizycznym występującym z wnioskiem o dostęp do informacji publicznej).
OKRES PRZECHOWYWANIA DANYCH	Pani/Pana dane będą przetwarzane w okresie przewidzianym dla archiwizacji dokumentów wchodzących do narodowego zasobu archiwalnego.
PRAWA PODMIOTÓW DANYCH	Przysługuje Pani/Panu prawo dostępu do Pani/Pana danych oraz prawo żądania ich sprostowania, sprzeciwu, ich usunięcia po upływie wskazanych okresów lub ograniczenia ich przetwarzania.
ZAUTOMATYZOWANE PODEJMOWANIE DECYZJI, W TYM PROFILOWANIE	Pani/Pana dane nie podlegają zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji, w tym profilowaniu
PRAWO WNIESIENIA SKARGI DO ORGANU NADZORCZEGO	Przysługuje Pani/Panu również prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego zajmującego się ochroną danych osobowych w państwie członkowskim Pani / Pana zwykłego pobytu, miejsca pracy lub miejsca popełnienia domniemanego naruszenia. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (PUODO)
INFORMACJA O DOWOLNOŚCI LUB OBOWIĄZKU PODANIA DANYCH	Podanie danych osobowych jest dobrowolne, jednakże ich przetwarzanie jest warunkiem rozpatrzenia korespondencji